

№ 6 БАСПАСӨЗ РЕЛИЗИ

Қаржы нарығындағы ахуал туралы

2018 жылғы 28 наурыз

Алматы қ.

1. 2018 жылғы ақпандағы инфляция және инфляциялық күтулер

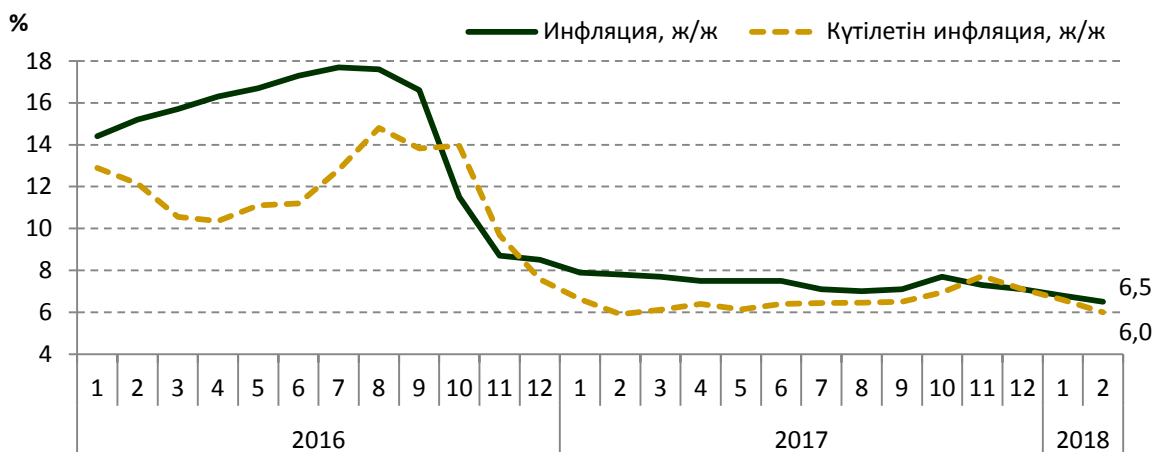
Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің деректері бойынша 2018 жылғы ақпанда инфляция 0,7%, ағымдағы жылдың басынан бері – 1,3% (2017 жылғы қаңтар-ақпанда – 1,8%) болды.

Жылдық инфляция 6,5% деңгейде қалыптасты және 2018 жылдың соңында Ұлттық Банктің 5-7% нысаналы дәлізінің ішінде болады. Инфляцияның құрылымында жылдық көрсеткіш бойынша азық-түлік тауарларының бағасы 5,3%-ға, азық-түлікке жатпайтын тауарлар және ақылы қызмет көрсету – тиісінше 8,4% және 6,2%-ға өсті.

2018 жылғы ақпанда халықтың инфляциялық күтулері төмендеді. Халықтың пікіртерім нәтижелері бойынша бір жылдан кейін күтілетін сандық бағалау 6,0% болды және нақты инфляциядан төмен тұр (1-график).

1-график

Инфляция және күтілетін инфляция

Дереккөзі: Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Статистика комитеті, GfK Kazakhstan

2. 2018 жылғы ақпандағы халықаралық резервтер және ақша агрегаттары

2018 жылғы ақпанда Ұлттық Банктің жалпы халықаралық резервтері 0,3%-ға немесе 85,3 млн. АҚШ долларына 31,4 млрд. АҚШ долларына дейін өсті (жыл басынан бері 2,2%-ға немесе 689,4 млн. АҚШ долларына өсті).

Елдің халықаралық резервтері тұтастай алғанда, Ұлттық қордың шетел валютасындағы активтерді (59,4 млрд. АҚШ долл.) қоса алғанда, 2018 жылғы ақпанның соңында 90,8 млрд. АҚШ доллары болды.

Үкіметтің және басқа ұйымдардың Ұлттық Банктегі шоттарына валютаның түсуі Ұлттық қордың активтерін толықтыру, Үкіметтің сыртқы борышына қызмет көрсету

бойынша операциялар жүргізумен бейтараптандырылды. Оның үстіне, банктердің шетел валютасындағы корреспонденттік шоттарындағы қалдықтар азайды.

Ақша базасы ақпанда 6,0%-ға тарылды және 4 893,7 млрд. теңге болды. Тар ақша базасы, яғни екінші деңгейдегі банктердің Ұлттық Банктегі мерзімді депозиттерін есептемегендегі ақша базасы 4 584,4 млрд. теңгеге дейін 2,7%-ға тарылды.

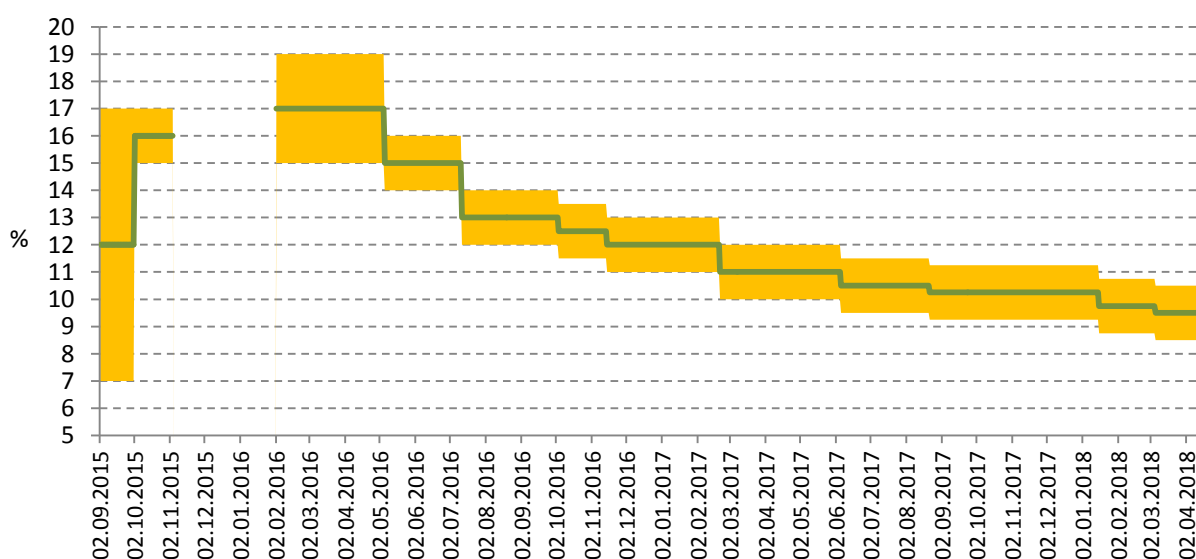
Ақпандағы ақша массасы 1,3%-ға төмендеді және 18 692,8 млрд. теңге болды, айналыстағы қолма-қол ақша 1 794,5 млрд. теңгеге дейін 1,3%-ға төмендеді.

3. Ұлттық Банктің ақша-кредит саясаты саласындағы операциялары

2018 жылғы ақпанда базалық мөлшерлеме +/-1% дәлізбен жылдық 9,75% болды. Ұлттық Банктің шешімімен 2018 жылғы 6 наурыздан бастап ол +/-1% дәлізбен жылдық 9,5%-ға төмендеді¹ (2-график).

2-график

Базалық мөлшерлеменің және оның пайыздық дәлізінің серпіні

Қазақстан Ұлттық Банкінің қысқа мерзімді ноттары. 2018 жылғы ақпанның соңында айналыстағы ноттардың көлемі бір айда 1,1%-ға (жыл басынан бастап өсу 25,7% немесе 818,4 млрд. теңге) ұлғайып, 4 001,9 млрд. теңгені құрады.

Қысқа мерзімді ноттар эмиссиясының көлемі 2018 жылғы ақпанда 5 739,9 млрд. теңге болды. 28 аукцион, оның ішінде 4 259,1 млрд. теңге сомаға 7 күндік ноттарды орналастыру бойынша 20 аукцион, 1 090,0 млрд. теңге сомаға 1 айлық ноттарды орналастыру бойынша 4 аукцион, 200,9 млрд. теңге сомаға 3 айлық ноттарды орналастыру бойынша 1 аукцион, 91,8 млрд. теңге сомаға 6 айлық ноттарды орналастыру бойынша 1 аукцион және 98,1 млрд. теңге сомаға 1 жылдық ноттарды орналастыру бойынша 2 аукцион өткізілді.

Ұлттық Банктің қысқа мерзімді ноттарының өтелген көлемі 2018 жылғы ақпанда 5 718,8 млрд. теңгені құрады.

Орналастырылған 7 күндік ноттар бойынша орташа алынған кірістілік 8,81%, 1 айлық ноттар бойынша – 8,98%, 3 айлық ноттар бойынша – 8,94%, 6 айлық ноттар бойынша – 8,73%, 1 жылдық ноттар бойынша – 8,69% болды.

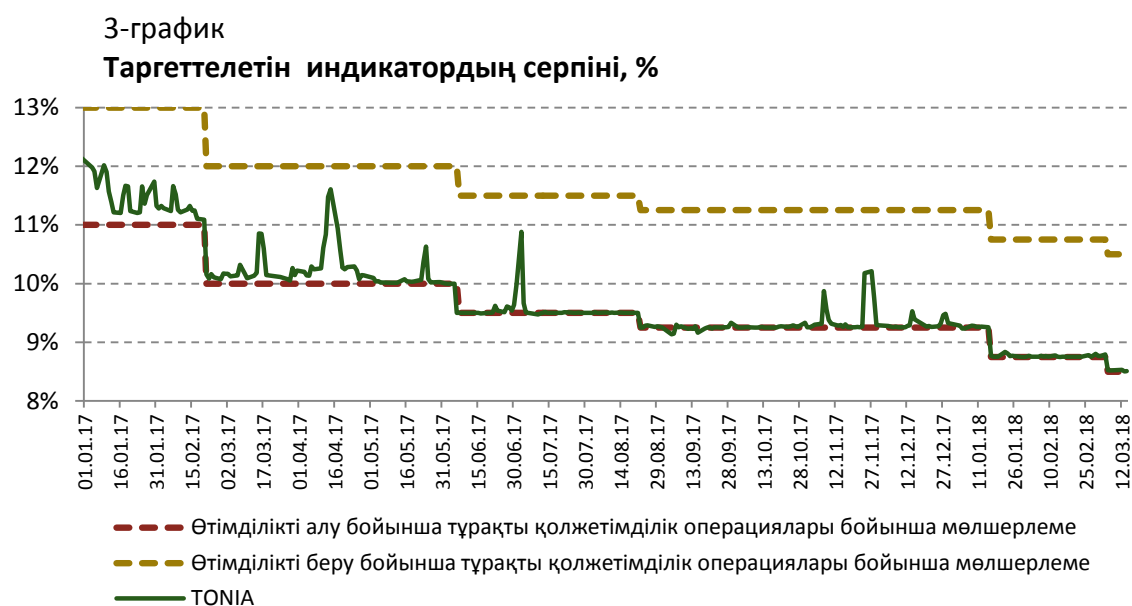
Тұрақты қолжетімді ақша-кредит саясатының құралдары. 2018 жылғы ақпанның соңында Ұлттық Банктің ашық позициясының көлемі тікелей РЕПО

¹ Сонымен бірге осыған ұқсас деңгейге дейін (9,5%) ресми қайта қаржыландыру мөлшерлемесі төмендеді

операциялары бойынша 151,3 млрд. теңге, кері РЕПО операциялары бойынша – 185,3 млрд. теңге, Ұлттық Банктегі банктік депозиттері – 282,4 млрд. теңге болды.

Ұлттық Банктің ақша нарығындағы операцияларының теріс сальдосы (Ұлттық Банктің ашық позициясы) ашық нарықтағы операциялар бойынша және тұрақты қолжетімді құралдар бойынша бір айда 171,8 млрд. теңгеге төмендеді және ақпанның соңындағы жағдай бойынша 3,1 трлн. теңге болды.

Ақша нарығында ақша-кредит саясатының операцияларын жүргізу кезінде таргеттелетін (нысаналы) мөлшерлеме болып табылатын TONIA индикаторы² 2018 жылғы ақпанда Ұлттық Банктің базалық мөлшерлемесінің пайыздық дәлізінің төменгі шегіндегі деңгейде қалыптасты (3-график). Орташа алынған мәні жылдық 8,76% (2018 жылғы қаңтарда – 8,97%) болды.

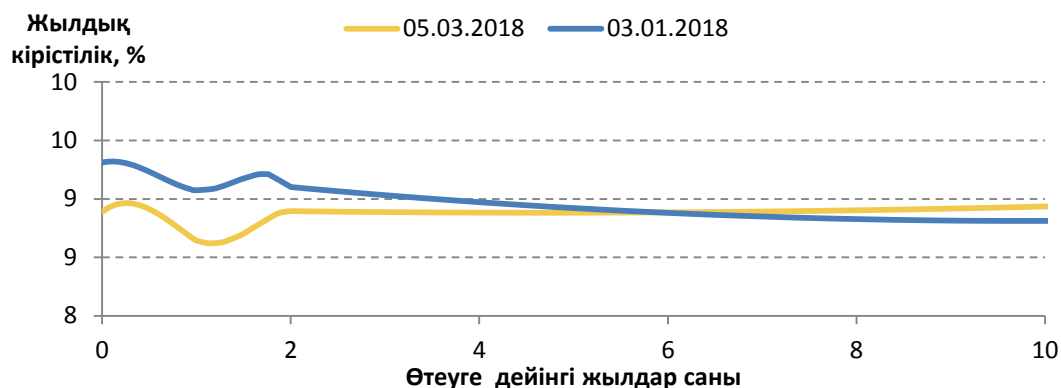
Кірістілік қисығын қалыптастыру. 2018 жылғы ақпанда Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі тарапынан мемлекеттік бағалы қағаздарды шығару жүзеге асырылған жоқ.

Бұл ретте кірістіліктің қисықтың қысқа мерзімді және орта мерзімді секторларының бойымен төмендеуі және оның нысанының біртіндеп қалпына келуі жалғасуда. (4-график).

² биржада МБҚ-мен автоматты РЕПО секторында жасалған, РЕПО-ны мерзімі бір жұмыс күніне ашу мәмілелері бойынша орташа алынған пайыздық мөлшерлеме

4-график

Кірістіліктің тәуекелсіз қисығының өзгеруі

4. 2018 жылғы ақпандағы валюта нарығы

2018 жылғы ақпанда теңгенің айырбастау бағамы бір АҚШ доллары үшін 318,68 - 327,32 теңге ауқымында өзгерді. 2018 жылғы ақпанның соңында теңгенің АҚШ долларына биржалық бағамы бір айда 0,8%-ға нығайып (жыл басынан бастап нығаю 3,6%), бір АҚШ доллары үшін 320,30 теңге болды.

2018 жылғы ақпанда KZT/USD валюталық жұбы бойынша операциялардың жалпы көлемі 14,4 млрд. АҚШ доллары (бір ай ішінде 2,0%-ға төмендеу), оның ішінде Қазақстан қор биржасындағы биржалық сауда-саттықтардың көлемі – 3,3 млрд. АҚШ доллары (бір ай ішінде 12,2%-ға төмендеу), биржадан тыс валюта нарығындағы операциялардың көлемі – 11,0 млрд. АҚШ доллары (бір ай ішінде 1,5%-ға ұлғаю) болды. Бұл ретте 8,6 млрд. АҚШ доллары немесе биржадан тыс сауда-саттықтың жалпы көлемінен 78,2%-ды бір банктің операциялары құрайды, олар негізінен шетелдік бас банкпен меншікті капиталды валюталық тәуекелден хеджирлеу мақсатында жүргізіледі.

5. 2018 жылғы ақпанның соңындағы жағдай бойынша депозит нарығы

Резиденттердің депозиттік ұйымдардағы депозиттерінің көлемі 2018 жылғы ақпанның соңында 16 898,3 млрд. теңге (бір айда қысқару 1,3%) болды. Заңды тұлғалардың депозиттері 8 867,7 млрд. теңгеге дейін 2,2%-ға, жеке тұлғалардың депозиттері 8 030,7 млрд. теңгеге дейін 0,3%-ға қысқарды.

Ұлттық валютадағы депозиттердің көлемі бір айда 9 263,9 млрд. теңгеге дейін 0,9%-ға, шетел валютасымен 7 634,4 млрд. теңгеге дейін 1,8%-ға қысқарды. Депозиттерді долларландыру деңгейі ақпанның соңында 45,2% (қаңтарда – 45,4%) болды.

Заңды тұлғалардың ұлттық валютадағы депозиттері 2018 жылғы ақпанда 5 248,5 млрд. теңгеге дейін 3,1%-ға, шетел валютасымен 3 619,2 млрд. теңгеге дейін 0,9%-ға (заңды тұлғалардың депозиттерінен 40,8%) қысқарды.

Жеке тұлғалардың теңгемен депозиттері 4 015,5 млрд. теңгеге дейін 2%-ға ұлғайды, шетел валютасымен 4 015,2 млрд. теңгеге дейін 2,6%-ға (жеке тұлғалардың депозиттерінен 50%) қысқарды.

Мерзімді депозиттер көлемі бір айда 1%-ға қысқарып, 11 651,7 млрд. теңге болды. Олардың құрылымында ұлттық валютамен салымдар 6 250,5 млрд. теңге, шетел валютасымен – 5 401,2 млрд. теңге болды.

Банктік емес заңды тұлғалардың ұлттық валютадағы мерзімді депозиттері бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 7,4% (2017 жылғы желтоқсанда – 8%), жеке тұлғалардың депозиттері бойынша – 11,5% (11,7%) болды.

6. 2018 жылғы ақпанның соңындағы жағдай бойынша кредит нарығы

Банктердің экономиканы кредиттеу көлемі өзгерген жоқ деп айтуға болады және 2018 жылғы ақпанның соңында 12 546,6 млрд. теңгені құрады. 2018 жылғы ақпанда заңды тұлғаларға берілген кредиттердің көлемі 8 006,3 млрд. теңгеге дейін 0,2%-ға төмендеді, жеке тұлғаларға берілген кредиттер көлемі 4 540,3 млрд. теңгеге дейін 0,4%-ға ұлғайды.

Ұлттық валютамен берілген кредиттердің көлемі бір айда 9 346,2 млрд. теңгеге дейін 0,3%-ға ұлғайды. Олардың құрылымында заңды тұлғаларға берілген кредиттер өзгерген жоқ, ал жеке тұлғаларға берілген кредиттер 0,6%-ға ұлғайды. Шетел валютасымен берілген кредиттердің көлемі 3 200,4 млрд. теңгеге дейін 0,8%-ға азайды, оның ішінде заңды тұлғаларға берілген кредиттер 0,6%-ға, жеке тұлғаларға берілген кредиттер – 3%-ға азайды. Теңгемен берілген кредиттердің үлес салмағы бір айда 74,3%-дан 74,5%-ға дейін ұлғайды.

Ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді кредиттердің көлемі өзгерген жоқ және тиісінше 10 684,8 млрд. теңгені және 1 861,8 млрд. теңгені құрады.

Шағын кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу 2 719 млрд. теңгеге дейін 2,1%-ға (экономикаға берілген кредиттердің жалпы көлемінен 21,7%) азайды.

Салалар бойынша банктердің экономикаға берген кредиттерінің ең қомақты сомасы сауда (жалпы көлемдегі үлесі – 15,6%), өнеркәсіп (15,3%), құрылыс (7,3%), ауыл шаруашылығы (5,3%) және көлік (4,4%) сияқты салаларға тиесілі.

2018 жылғы ақпанда банктік емес заңды тұлғаларға ұлттық валютамен берілген кредиттер бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 12,9% (2017 жылғы желтоқсанда – 13,2%), жеке тұлғаларға – 19,4% (19,2%) болды.

7. 2018 жылғы қаңтар-ақпандағы төлем жүйелері

2018 жылғы 1 наурыздағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасының аумағында 19 төлем жүйесі, оның ішінде Ұлттық Банктің төлем жүйелері, ақша аудару жүйелері, төлем карточкаларының жүйелері мен өзге де төлем жүйелері жұмыс істейді.

2018 жылғы қаңтар-ақпанда Ұлттық Банктің төлем жүйелері (Банкаралық ақша аудару жүйесі мен Банкаралық клиринг жүйесі) арқылы 142,0 трлн. теңге сомаға 6,8 млн. транзакция жүргізілді (2017 жылғы ұқсас кезеңмен салыстырғанда төлемдердің саны 24,1%-ға ұлғайды, төлемдер сомасы 1,8%-ға өсті). Орташа алғанда, бір күн ішінде аталған төлем жүйелері арқылы 3,5 трлн. теңге сомаға 166,8 мың транзакция жүргізілді.

2018 жылғы қаңтар-ақпанда Қазақстан эмитенттерінің төлем карточкаларын пайдалана отырып жүргізілген операциялардың көлемі 2,6 трлн. теңге сомаға 98,6 млн. транзакцияны құрады (2017 жылғы ұқсас кезеңмен салыстырғанда транзакциялардың саны 64,9%-ға, ал сомасы – 46,2%-ға ұлғайды). Алдыңғы жылғы ұқсас кезеңімен салыстырғанда Қазақстан эмитенттерінің төлем карточкаларын пайдалана отырып жүргізілген операциялардың жалпы құрылымында қолма-қол ақшасыз жасалған төлемдер үлесі 61,2%-ға дейін (2017 жылғы қаңтар-ақпанда – 43,9%) өсті, қолма-қол ақшасыз жасалған төлемдер көлемінің үлесі 28,0%-ға (18,1%) дейін ұлғайды.

2018 жылғы 1 наурыздағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасында төлем карточкаларының шығарылымын 26 банк пен «Қазпошта» АҚ жүзеге асырды, эмиссияланған және таратылған төлем карточкаларының жалпы саны 19,6 млн. бірлік болды. 2018 жылғы 1 наурыздағы жағдай бойынша төлем карточкаларына қызмет көрсету желісі төмендегідей: 9,7 мың банкомат, 130,0 мың POS-терминал, 869 банк дүңгіршегі болды. 2018 жылғы 1 наурызда Қазақстанда төлем жасауға төлем карточкаларын қабылдайтын 81,3 мың сауда кәсіпорны жұмыс істеді, бұл 2017 жылғы 1 наурыздағы олардың санынан 18,8%-ға асты.

2018 жылғы 1 наурыздағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасының аумағында 8 тіркелген ақша аударымдары жүйесі және ақша аударымдарының өзге жүйелері жұмыс істейді.

2018 жылғы қаңтар-ақпанда халықаралық ақша аударымдары жүйелері арқылы жіберілген ақша аударымдарының жалпы көлемі 82,4 млрд. теңге сомаға 0,4 млн. аударымды құрады.

2017 жылғы ұқсас кезеңмен салыстырғанда ақша аударымдары көлемінің өсуі 67,2%-ды құрады. Жөнелтілген аударымдардың жалпы көлемінен Қазақстаннан тыс жерлерге аударымдардың жалпы санынан 88,2% (0,4 млн. транзакция) және транзакциялардың жалпы сомасынан 87,0% (71,7 млрд. теңге) болды. Қазақстан бойынша ақша аударымы жүйелері арқылы ақша аударымдарының жалпы санынан 11,8% (0,05 млн. транзакция) және жалпы сомасынан 13,0% (10,7 млрд. теңге) жүргізілді.

Қаралатын кезеңде шетелден халықаралық ақша аударымдары жүйелері арқылы 37,6 млрд. теңге сомаға 0,2 млн. транзакция алынды.

8. 2018 жылғы ақпандағы банк секторы

2018 жылғы 1 наурыздағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасының банк секторын 32 банк құрайды.

Банк секторының жиынтық активтері 2018 жылғы 1 наурызда 23 607,2 млрд. теңгені (төмендеу жылдың басынан бері 2,3%) құрады. Активтердің құрылымында ең көп үлесті кредиттер – 56,0%, бағалы қағаздар портфелі – 22,5%, қолма-қол ақша, аффинирленген бағалы металдар мен корреспонденттік шоттар – 13,7% иеленді.

90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар кредиттер (NPL) 1 315,8 млрд. теңгені немесе несие портфелінің 9,95 %-ын құрады.

Несие портфелі бойынша провизиялар 2 213,6 млрд. теңге немесе несие портфелінің 16,7%-ы (2018 жылдың басында – 2 126,4 млрд. теңге немесе 15,6%) мөлшерінде қалыптастырылды.

Банк секторының жиынтық міндеттемелерінің мөлшері 2018 жылғы 1 наурыздағы жағдай бойынша 20 619,2 млрд. теңгені (төмендеу жылдың басынан бері 2,4%) құрады. Банктер міндеттемелерінің құрылымында ең жоғары үлесті клиенттердің салымдары – 79,9%, айналысқа шығарылған бағалы қағаздар – 6,3%, басқа банктерден және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан алынған қарыздар – 3,0% иеленеді.

Жиынтық міндеттемелерде банктердің Қазақстан Республикасының бейрезиденттері алдындағы міндеттемелері 2018 жылдың басымен салыстырғанда 5,6%-дан 5,5%-ға дейін (1 134,6 млрд. теңгеге дейін) төмендеді.

2018 жылғы 1 наурыздағы жағдай бойынша банк секторының жиынтық меншікті капиталы 2018 жылғы қаңтар-ақпан ішінде 1,4%-ға ұлғайып, 2 988,1 млрд. теңге болды.

Таза пайда (ағымдағы кірістердің ағымдағы шығыстардан артуы) 145,1 млрд. теңгені құрады.

Екінші деңгейдегі банктердің таза пайыздық маржасы және пайыздық спрэдi 2018 жылғы 1 наурыздағы жағдай бойынша тиісінше 5,27% және 4,25% болды.

9. 2018 жылғы ақпандағы сақтандыру секторы

2018 жылғы 1 наурыздағы жағдай бойынша сақтандыру секторын 32 сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы құрайды.

Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары активтерінің жиынтық көлемі 2018 жылғы 1 наурызда 935,8 млрд. теңге (жылдың басынан бері 1,0%-ға өсу) болды.

Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының міндеттемелері жыл басынан бері 522,1 млрд. теңгеге дейін 1,7%-ға ұлғайды.

Қолданыстағы сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету үшін сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қалыптастырған сақтандыру резервтерінің көлемі жылдың басынан бері 477,5 млрд. теңгеге дейін 3,7%-ға өсті.

Меншікті капитал 413,7 млрд. теңге (жыл басынан бастап өсім 0,2%) болды.

Сақтандыру сыйлықақылары 2018 жылғы 1 наурыздағы жағдай бойынша 2017 жылдың ұқсас көрсеткішімен салыстырғанда 77,6 млрд. теңгеге дейін 3,6%-ға ұлғайды, олардың ішінде тікелей сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 66,9 млрд. теңге болды.

2018 жылдың екі айының қорытындысы бойынша «өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары 2017 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда 10,6 млрд. теңгеге дейін 16,4%-ға ұлғайды. Жиынтық сақтандыру сыйлықақыларында «өмірді сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының үлесі 2017 жылғы 1 наурыздағы 12,1%-бен салыстырғанда 13,6% болды.

Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 21,3 млрд. теңгені немесе сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 27,4%-ын құрады. Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының 77,8%-ы Қазақстан Республикасының бейрезиденттеріне қайта сақтандыруға берілді.

2018 жылдың басынан бастап жүргізілген сақтандыру төлемдерінің жалпы көлемі (қайта сақтандыруға қабылданған шарттар бойынша жүзеге асырылған сақтандыру төлемдерін шегергенде) 12,5 млрд. теңге болды, ол 2017 жылғы ұқсас кезеңге қарағанда 5,0%-ға аз.

10. 2018 жылғы қаңтар-ақпандағы зейнетақы жүйесі

Салымшылардың (алушылардың) зейнетақы жинақтары 2018 жылғы қаңтар-ақпанда 101,3 млрд. теңгеге (1,3%) ұлғайып, 2018 жылғы 1 наурыздағы жағдай бойынша 7 882,1 млрд. теңгені құрады.

2018 жылғы 1 наурызда 2 804,3 млрд. теңге болған зейнетақы активтерін инвестициялаудан «таза» кіріс 2018 жылғы қаңтар-ақпанда 29,4 млрд. теңгеге ұлғайды.

Міндетті зейнетақы жарналары бойынша салымшылардың жеке зейнетақы шоттарының саны (зейнетақы жинақтары жоқ ЖЗШ-ны есептемегенде) 2018 жылғы 1 наурызда 9,6 млн. шотты құрады.

Зейнетақы төлемдерінің сомасы 2018 жылғы қаңтар-ақпанда 62,8 млрд. теңгені құрады.

БЖЗҚ-тың жиынтық инвестициялық портфелінің негізгі үлесін 2018 жылғы 1 наурызда бұрынғыдай, ҚР мемлекеттік бағалы қағаздары мен ҚР эмитенттерінің корпоративтік бағалы қағаздары (зейнетақы активтерінің жалпы көлемінің тиісінше 44,2%-ын және 28,3%-ын) құрайды.

Толығырақ ақпаратты мына телефондар арқылы алуға болады:

+7 (727) 270 45 85

+7 (727) 330 24 97

e-mail: press@nationalbank.kz

www.nationalbank.kz